

Kommunstyrelsen

Uppföljning av Nackas miljöprogram 2019

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens miljöutskott föreslår kommunstyrelsen att fatta följande beslut.

Kommunstyrelsen noterar informationen.

Kommunstyrelsen överlämnar uppföljningen till samtliga nämnder. Nämnderna ska i mål- och budgetarbetet redovisa vilka åtgärder de vidtar för att nå ambitionerna i miljöprogrammet.

Sammanfattning

Nacka kommun antog 2016 ett lokalt miljöprogram med sex miljömål: begränsad klimatpåverkan, frisk luft, giftfri miljö, rent vatten, god bebyggd miljö och ett rikt växt- och djurliv. Miljöarbetet i kommunen har under 2019 gått framåt. För uppföljningen 2019 har även en koppling genomförts mellan Nackas lokala miljömål och de globala hållbarhetsmålen. Denna tjänsteskrivelse redovisar uppföljningen av de lokala miljömåls indikatorer, se bilaga 1.

Ärendet

Nackas miljöprogram antogs 2016 och sträcker sig till 2030. Programmet är baserat på sex miljömål: begränsad klimatpåverkan, frisk luft, giftfri miljö, rent vatten, god bebyggd miljö och ett rikt växt- och djurliv. Syftet med miljöuppföljningen är att genom beslutade indikatorer följa upp hur arbetet med att nå miljömålen fortlöper. Varje år följs målarbetet upp av kommunstyrelsen. Ambitionen är att själva uppföljningen ska göras i tid så att uppföljningen kan redovisas i kommunens årsredovisning. Utifrån uppföljningen kan slutsatser dras kring hur effektiva och tydliga indikatorerna är för att mäta utvecklingen. Under våren sker ett proaktivt arbete med indikatorerna som därefter resulterar i en formell översyn i samband med höstens mål och budgetarbete. Indikatorer revideras då vid behov. Samarbete mellan kommunens egna verksamheter, företag och invånare i Nacka är grunden till ett bra miljömålsarbete.

Miljöarbetet i kommunen har under 2019 gått framåt. Nacka kommun vill vara en miljösmart kommun. För att uppnå detta inrättades under 2019 ett miljöutskott under kommunstyrelsen vars uppgift är att följa upp de lokala miljömålen i Nacka samt aktivt arbeta med miljö- och klimatåtgärder i hela kommunen. Under 2019 ställde sig även kommunen bakom initiativet Fossilfritt Sverige, färdplan för Betongbranschen och fossilfri Bygg- och anläggningssektor i syfte att stödja bygg- och anläggningssektorns omställning till fossilfrihet.

De senaste utfallen för indikatorerna inom miljömålen Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Giftfri miljö går åt rätt håll, men behöver intensifieras för att målnivåerna ska kunna nås. För miljömålen Rent vatten, God bebyggd miljö och ett Rikt växt- och djurliv behöver ytterligare prioriteringar ske.

Sammanfattande kommentarer per miljömål

Begränsad klimatpåverkan

De totala utsläppen av växthusgaser har varit oförändrade sen förra årets värden medan utsläppen från vägtrafiken ökat till en viss del. Energianvändningen i kommunens egna byggnader har minskat sedan föregående år, vilket gör att målet snart är uppnått. Samtliga utfall visar på att utvecklingen i de flesta fallen går åt rätt håll men att arbetet behöver intensifieras för att de uppsatta målen ska nås. För att nå målet om 1,5 ton per person till 2030 behöver minskningen uppgå till drygt 50 kg per person varje år närmaste 13 åren.¹

Klimatförändringar orsakade av utsläpp av koldioxid och andra växthusgaser är ett globalt miljöproblem. Utsläppen av växthusgaser till atmosfären måste minska radikalt, till en nivå som innebär att människans negativa påverkan på klimatsystemet upphör. 2018 års utsläppsvärden för Nacka visar att utvecklingen går åt rätt håll men detta innebär inte att arbetet med att minska klimatpåverkan bör trappas ner, utan snarare tvärt om. Nacka står inför en period av stark tillväxt, även om en inbromsning skett, vilket innebär att Nacka har goda förutsättningar att bidra till lägre klimatpåverkan och därmed i arbetet med att nå en hållbar utveckling.

Frisk luft

Halter av partiklar och andra luftföroreningar ligger på låga nivåer i de senaste mätningarna för skolor och förskolor i Nacka.

Under 2019 genomfördes flertal cykelsatsningar och trafiksäkerhetshöjande åtgärder med målet att öka cyklandet, dessutom återkom för fjärde året i rad projektet Cykla på vintern, med 70 deltagare.

¹ Uträkningen baseras på Nackas totala utsläpp per person (totala utsläpp i Nacka 2,2 ton – målnivån till 2030 1,5 ton = 700 kg / 13 år)

Nackas miljömål för frisk luft visar att utvecklingen går åt rätt håll. Samtidigt visar de senaste prognoserna att vägtrafiken i Nacka kommer att öka vilket innebär att vägtrafiken fortsatt kommer att vara en stor källa till luftföroreningar. Bilavgaser innehåller utöver klimatpåverkande koldioxid även partiklar, kvävedioxid och organiska ämnen, och avgaserna bidrar till att marknära ozon bildas. Dessutom orsakar trafiken utsläpp av slitagepartiklar som slits upp från vägbanan vid användning av dubbdäck. Positivt är att motorer blir allt mer effektiva, och att nya mindre miljöskadliga bränslen utvecklas. Samtidigt ökar trafikarbetet, vilket motverkar den positiva utvecklingen vad gäller utsläpp från enskilda fordon.

Giftfri miljö

Andelen ekologisk mat i kommunens verksamheter har ökat sedan 2018. Ökningen från kan förklaras med nya livsmedelsavtal med ett större ekologiskt sortiment samt en ökad kommunikation kring värdet med ekologisk mat samt kommunens mål för ekologisk mat till de kommunala förskolorna och skolorna.

Den enkät som skickades ut till alla förskolor gällande checklistan för giftfri förskola i Nacka visar på liknande resultat som föregående år, förskolorna upplevs klara i snitt 87 procent av checklistan.

Rent vatten

I Nacka är kunskapen god om hur bilen ska tvättas på ett hållbart sätt. Det visar utmärkelsen Årets biltvättarkommun, där Nacka tog hem andraplatsen. Arbetet med att säkerställa hög vattenkvalitet i sjöar och hav fortsätter. Fler sjöar har god status vad gäller övergödning, i jämförelse med 2018.

Andelen vattenförekomster med god ekologisk status har minskat något sedan 2018. Anledningen är att det tillkommit bättre kunskap om vattenkvalitetsstatus och att det utifrån det tagits fram nya bedömningar som påverkar klassningarna. Antalet enskilda avlopp i kommunen har minskat under 2019 (1914 stycken) i jämförelse med 2018 (1973 stycken), men behöver intensifieras för att de uppsatta målen ska nås. För att nå målnivån om 350 till 2030, behöver i snitt drygt 140 fastigheter anslutas till kommunalt VA per år.

Indikatorerna inom miljömålet Rent vatten mäts i dagsläget årligen vilket kan göra att resultatet, beroende på lokalklimat (temperatur mm), varierar mellan åren. Detta gör att utfallen för indikatorerna går upp och ner efter den årliga mätningen.

God bebyggd miljö

Arbetet med att skapa en god bebyggd miljö är prioriterad eftersom Nacka planerar för en stark tillväxt de kommande åren. I dagsläget bor 89 procent av Nackaborna i bostäder med god ljudmiljö inomhus, vilket är en ökning från föregående år. Även andelen invånare som

har högst 1 kilometers gångavstånd till större friluftsområde har ökat, där 88,3 procent av Nackaborna har 1 kilometers gångavstånd till större friluftsområde.

Miljömålet god bebyggd miljö i Nacka har under 2018 haft ett flertal indikatorer med en positiv utveckling. Några indikatorer saknas, som framtagande av strategi för klimatanpassning och närhet till grönområde (bostadsnära grönområde).

Ett rikt växt- och djurliv

Flertal av indikatorerna under miljömålet Ett rikt växt- och djurliv har reviderats och nya kommer att presenteras till nästa års revidering. Miljömålet kommer att utvecklas för att underlätta uppföljning bland annat gällande den biologiska mångfalden.

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser bedöms uppstå då ärendet endast är en uppföljning av 2019 års miljöarbete.

Konsekvenser för barn

Allt arbete för att minska påverkan på miljö och klimat leder till minskad negativ påverkan på barn, bättre förutsättningar för deras framtid och är således positivt för barnen.

Bilagor

Bilaga 1. Uppföljning av Nackas miljöprogram – utfall 2019

Per Enarsson
Miljöchef
Miljöenheten

Anastasja Stengred
Miljösamordnare
Miljöenheten